

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ.Δ/νση : Χαρ.Τρικούπη 6-10
Ταχ.Κώδικας : 106 79 Αθήνα
Πληροφορίες : Μ.Λυμπερή
Τηλέφωνο : 2131339778
e-mail : m.lymperi@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ: Βουλευτές κ. κ. Ν.Ηγουμενίδη, Σ.Βαρδάκη
και Χ.Μαμουλάκη
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την υπ' αριθμ. πρωτ.14/8.10.2021 Αναφορά

Σε απάντηση της υπ' αριθμ.πρωτ.14/8.10.2021 Αναφοράς, που κατέθεσαν οι ανωτέρω Βουλευτές, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Μετά τον σεισμό της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2021 στην Κρήτη, θεσπίστηκαν ειδικές διατάξεις για τη χορήγηση κρατικής αρωγής προς φυσικά και νομικά πρόσωπα που επλήγησαν, με σκοπό την άμεση στήριξη των πληγέντων (ν.4839/2021), τα οποία και εξειδικεύτηκαν με τις υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 978 (Β' 4618), ΓΔΟΥ 979 (Β' 4619) και ΓΔΟΥ 980(Β' 4620) κοινές υπουργικές αποφάσεις. Παράλληλα επεκτάθηκε η πλατφόρμα «arogi.gov.gr» ώστε να χορηγηθούν μέσω αυτής οι σχετικές ενισχύσεις.

Ειδικότερα τα μέτρα στήριξης έχουν ως εξής:

α) Χορήγηση **πρώτης αρωγής, έναντι της στεγαστικής συνδρομής σε ιδιοκτήτες** κτιρίων που έχουν πληγεί από το σεισμό, ύψους 14.000 ευρώ ή 8.000 ευρώ ή 3.000 ευρώ, ανάλογα με το μέγεθος των εκτιμώμενων ζημιών (επικίνδυνο κτίριο ή ακατάλληλο κτίριο ή κτίριο με ελαφρές βλάβες, αντίστοιχα).

Δικαιούχοι είναι ιδιοκτήτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κατά πλήρη ή ψιλή κυριότητα, κτιριακών επαγγελματικών εγκαταστάσεων, κατοικιών και λοιπών μη επαγγελματικής χρήσης κτιρίων, που υπέστησαν βλάβες από το σεισμό, όπως αυτά προκύπτουν από την τελευταία δήλωση περιουσιακής κατάστασης (έντυπο Ε9).

β) Χορήγηση **πρώτης αρωγής για αποζημίωση οικοσκευής σε φυσικά πρόσωπα** που χρησιμοποιούν ακίνητα ως κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία, τα οποία έχουν πληγεί, ύψους 6.000 ευρώ ή 4.000 ευρώ ή 2.000 ευρώ, ανάλογα με το μέγεθος των ζημιών στην κατοικία (επικίνδυνη ή ακατάλληλη ή με ελαφρές βλάβες, αντίστοιχα).

Δικαιούχοι είναι φυσικά πρόσωπα που χρησιμοποιούν ακίνητα, ως κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία, τα οποία έχουν πληγεί από το σεισμό και έχουν πλήρη κυριότητα ή επικαρπία ή είναι μισθωτές - με εξαίρεση τους μισθωτές των βραχυχρόνιων μισθώσεων - ή η κατοικία τους έχει παραχωρηθεί δωρεάν - με εξαίρεση αυτές για τις οποίες δεν υπάρχει δήλωση μίσθωσης -.

γ) Χορήγηση **πρώτης αρωγής έναντι της επιχορήγησης για αποκατάσταση ζημιών** σε εξοπλισμό και μέσα παραγωγής, προς επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, ύψους 8.000 ευρώ ή 4.000 ευρώ ή 2.000 ευρώ, ανάλογα με το μέγεθος των ζημιών στις εγκαταστάσεις.

Δικαιούχοι είναι επιχειρήσεις – ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή –, καθώς και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς, που έχουν την έδρα τους ή υποκατάστημα και λειτουργούν νόμιμα σε περιοχές που έχουν πληγεί και που έχουν υποστεί υλικές ζημιές που προκλήθηκαν από το σεισμό σε στοιχεία ενεργητικού, όπως εξοπλισμός, πρώτες ύλες, εμπορεύματα, μέσα παραγωγής, αποθηκευμένα προϊόντα κ.λπ..

Σε πρώτη φάση, η πλατφόρμα «arogi.gov.gr» άνοιξε την 6η Οκτωβρίου για αιτήσεις για περιοχές των Δήμων Μινώα Πεδιάδας και Αρχανών – Αστερουσιών της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου της Περιφέρειας Κρήτης που έχουν πληγεί από τον σεισμό, όπως αυτές καθορίζονται στις σχετικές κοινές υπουργικές αποφάσεις. Με τις κοινές υπουργικές αποφάσεις ΓΔΟΥ 998/22.10.2021, ΓΔΟΥ 999/22.10.2021 και ΓΔΟΥ 1000/22.10.2021 (Β' 4911, Β' 4912 και Β' 4913), τροποποιήθηκαν οι αρχικές αποφάσεις και προχώρησε η δεύτερη φάση της διαδικασίας, επεκτείνοντας την περίμετρο των δικαιούχων που επλήγησαν από το σεισμό της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2021.

Παράλληλα, η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων παρατάθηκε έως τη 15^η Νοεμβρίου 2021.

Επισημαίνεται ότι το ποσό της πρώτης αρωγής έναντι στεγαστικής συνδρομής συμψηφίζεται με το τελικό ποσό στεγαστικής συνδρομής που θα προσδιοριστεί από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ενώ το ποσό της πρώτης αρωγής έναντι επιχορήγησης για αποκατάσταση ζημιών σε επιχειρήσεις συμψηφίζεται με το ποσό της επιχορήγησης όπως θα προσδιοριστεί από το Υπουργείο Οικονομικών μετά την καταγραφή ζημιών από τις επιτροπές κρατικής αρωγής, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο περί κρατικών ενισχύσεων. Σε περίπτωση που ο λαβών την ενίσχυση δεν κριθεί τελικά δικαιούχος ή το ποσό που δικαιούται είναι μικρότερο, προβλέπεται η επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού. Αντιστοίχως, σε περίπτωση ψευδούς δηλώσεως το ποσό της ενίσχυσης επιστρέφεται στο ελληνικό δημόσιο.

Επιπλέον, οι ενισχύσεις είναι αφορολόγητες, ανεκχώρητες και ακατάσχετες στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, ή τα πιστωτικά ιδρύματα.

Τέλος, όσον αφορά την επιστροφή του επιστρεπτέου ποσού της ληφθείσας ενίσχυσης μέσω του καθεστώτος της επιστρεπτέας προκαταβολής, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις τελευταίες ανακοινώσεις, θα παρασχεθεί η δυνατότητα, υπό την προϋπόθεση της τήρησης της υποχρέωσης της διατήρησης του προσωπικού, όπως αυτή καθορίζεται σε κάθε κύκλο της επιστρεπτέας προκαταβολής, επιστροφής των κάτωθι ποσοστών της ενίσχυσης:

α) Για επιχειρήσεις που έχουν κάνει έναρξη εργασιών πριν την 1η Ιανουαρίου 2019, δεν άνοιξαν υποκατάστημα από την 1η Απριλίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και έχουν θετικά ακαθάριστα έσοδα το 2019

αα) 25% της ενίσχυσης, εφόσον η μείωση των ακαθάριστων εσόδων του 2020 της επιχείρησης ξεπερνάει το 70% σε σχέση με τα έσοδα του 2019 και η επιχείρηση παρουσιάζει ζημιές προ φόρων ή

ββ) 33,3% της ενίσχυσης, εφόσον η μείωση των ακαθάριστων εσόδων του 2020 της επιχείρησης ανέρχεται τουλάχιστον σε 30% και ως 70% σε σχέση με τα έσοδα του 2019 και παρουσιάζει ζημιές προ φόρων ή

γγ) 50% της ενίσχυσης, για τις λοιπές επιχειρήσεις.

β) Για επιχειρήσεις που έχουν κάνει έναρξη εργασιών μετά την 1η Ιανουαρίου 2019 ή άνοιξαν υποκατάστημα από την 1η Απριλίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 ή έχουν μηδενικά ακαθάριστα έσοδα το 2019

αα) 25% της ενίσχυσης, εφόσον η μείωση των ακαθάριστων εσόδων του 2020 της επιχείρησης ξεπερνάει το 30% σε σχέση με τα έσοδα του 2019 και η επιχείρηση παρουσιάζει ζημιές προ φόρων ή

ββ) 33,3% της ενίσχυσης, για τις λοιπές επιχειρήσεις.

Παράλληλα, θα αυξηθούν οι δόσεις για την αποπληρωμή του επιστρεπτέου ποσού της ληφθείσας ενίσχυσης σε εξήντα (60) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, οι οποίες θα είναι πλέον άτοκες, ενώ εναλλακτικά, θα παρασχεθεί η δυνατότητα εφάπαξ καταβολής του επιστρεπτέου ποσού της ληφθείσας ενίσχυσης, πριν τη λήξη της περιόδου χάριτος (31η Δεκεμβρίου 2021), με έκπτωση 15% επί του επιστρεπτέου ποσού.

Οι ελληνικές αρχές δύνανται, προς στήριξη των επιχειρήσεων που έχουν υποστεί ζημιές σε περιοχές που έχουν πληγεί από θεομηνίες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι σεισμοί, να θεσπίσουν καθεστώς στήριξης με ενωσιακή νομική βάση:

Α) Τους απαλλακτικούς κανονισμούς κρατικών ενισχύσεων και πιο συγκεκριμένα:

- το άρθρο 50 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΓΑΚ) 651/2014 το οποίο αφορά καθεστώτα ενισχύσεων που αποβλέπουν στην επανόρθωση των ζημιών από ορισμένες θεομηνίες.
- το άρθρο 30 του Καν. 702/2014 το οποίο αφορά ενισχύσεις για την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες στον γεωργικό τομέα και
- με το άρθρο 44 του Καν. 1388/2014 το οποίο αφορά ενισχύσεις που προκλήθηκαν από θεομηνίες στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια.

Βασικές προϋποθέσεις εφαρμογής των ανωτέρω άρθρων είναι να έχει αναγνωριστεί από τις αρμόδιες αρχές ως θεομηνία το φαινόμενο που προκάλεσε τις ζημιές, καθώς και να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της θεομηνίας και της ζημίας που υπέστη η επιχείρηση. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που προκύπτουν από τη ζημία που προκλήθηκε ως άμεση συνέπεια της θεομηνίας, όπως εκτιμήθηκαν από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα, αναγνωρισμένο από την αρμόδια εθνική αρχή ή από ασφαλιστική επιχείρηση. Οι εν λόγω ζημιές, μπορεί να περιλαμβάνουν υλικές ζημιές στοιχείων ενεργητικού και μέσων παραγωγής και απώλειες εισοδήματος ως απόρροια πλήρους ή μερικής καταστροφής της αναστολής της δραστηριότητας, καθώς και πλήρους ή μερικής καταστροφής της γεωργικής παραγωγής (όταν αναφερόμαστε στον τομέα της γεωργίας). Οι ενισχύσεις και κάθε άλλη πληρωμή που χορηγούνται ως αντιστάθμιση για τη ζημία, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών βάσει ασφαλιστηρίων συμβολαίων, περιορίζονται στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών

Και στις τρεις περιπτώσεις, απαιτείται γνωστοποίηση των καθεστώτων στο σύστημα SANI της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ).

Β) Τους κανονισμούς για την χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, ήτοι Καν. 1407/2013, Καν. 1408/2013 για τον γεωργικό τομέα και Καν. 717/2014 για τον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, πληρουμένων των σχετικών προϋποθέσεων ιδίως ως προς τα ανώτατα όρια και την σώρευση.

Γ) Το άρθρο 107 παρ. 2β της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), στη βάση του οποίου θα μπορούσε να σχεδιαστεί ειδικό καθεστώς, σύμφωνα με το οποίο ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά, το οποίο, όμως, θα πρέπει να κοινοποιηθεί προς έγκριση από την ΕΕ και στο πλαίσιο της διαβούλευσης θα αποκρυσταλλωθούν οι ειδικότερες προϋποθέσεις του.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι με την αριθμ. C(2020) 1863/19.03.2020 Ανακοίνωση της ΕΕ, όπως ισχύει (Προσωρινό Πλαίσιο), εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη δύνανται να χορηγούν ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί οικονομικά, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού (Covid-19). Το καθεστώς της επιστρεπτέας προκαταβολής βασίζεται αφενός στο τμήμα

3.1 του Προσωρινού Πλαισίου¹ (ΠΠ) και αφετέρου στον Καν. 1407/2013 για χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis).

Σύμφωνα με την παρ. 23 ter του Προσωρινού Πλαισίου είναι δυνατή η μετατροπή της επιστρεπτέας ενίσχυσης σε μη επιστρεπτέα έως 31.12.2022.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθ. 4 του Καν. 1407/2013, οι χορηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να είναι διαφανείς, ήτοι να είναι δυνατόν να υπολογιστεί εκ των προτέρων με ακρίβεια το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης χωρίς να είναι αναγκαία εκτίμηση κινδύνου («διαφανείς ενισχύσεις»). Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν είναι γνωστό εκ των προτέρων το ποσό που τελικά θα επιστραφεί από τις επιχειρήσεις (καθώς υπό προϋποθέσεις, οι οποίες σημειωτέον έχουν τροποποιηθεί, και η πλήρωση ή μη των οποίων δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων, ένα ποσοστό της επιστρεπτέας ενίσχυσης δεν επιστρέφεται), δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί το ακριβές ύψος της σε όρους ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης. Και για το λόγο αυτό λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό ενίσχυσης. Επομένως η επιστροφή της επιστρεπτέας δεν επηρεάζει το ποσό της ενίσχυσης.

Σε σχέση με τα ζητήματα διαχείρισης οφειλών, σας γνωρίζουμε ότι:

Το Υπουργείο Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών και των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε όλο το εύρος της οικονομίας, δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων για την περαιτέρω στήριξή τους είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση των απρόσμενων εξελίξεων των τελευταίων ετών, ενώ αναδεικνύει την κρατική ευθύνη.

Το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες και πλήθος μέτρων ανακούφισης και διευκόλυνσης των δανειοληπτών, με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους.

Το πρόβλημα της υπερχρέωσης καλούνται να αντιμετωπίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της ιδιότητας αυτών ως πρωτοφειλετών, συνοφειλετών ή εγγυητών, τόσο στο πλαίσιο των έκτακτων προβλημάτων που ανέκυψαν τα τελευταία χρόνια, όπως αυτό της πανδημίας του κορωνοϊού, όσο και σε γενικότερη βάση, εξαιτίας της πολυετούς οικονομικής κρίσης.

Οι ρυθμίσεις που εισήχθησαν αφορούν στην ανακούφιση και διευκόλυνση των οφειλετών, συμπεριλαμβανομένων και των συνοφειλετών και εγγυητών, όχι μόνο αυτών που έχουν περιέλθει σε δυσχέρεια αποπληρωμής δανειακών τους υποχρεώσεων (έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων), καθώς και των εν γένει οφειλών τους προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Πιο συγκεκριμένα, επί του τρίτου και τέταρτου σημείου του εγγράφου, όπου θίγονται ζητήματα σε σχέση με τη λήψη μέτρων προστασίας των σεισμόπληκτων της Κρήτης από τους πιστωτές τους, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Ι. Σύμφωνα με την υπ' αρ. Α.1220/2021 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 4500/29.09.2021), δίνεται παράταση και αναστολή καταβολής βεβαιωμένων οφειλών προς το δημόσιο, όσων διαμένουν ή/και δραστηριοποιούνται στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, της Περιφέρειας Κρήτης, με σκοπό την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών, που προέκυψαν λόγω του σεισμού, που εκδηλώθηκε στις 27/9/2021. Συγκεκριμένα:

- Παρατείνονται μέχρι και την 28/3/2022 οι προθεσμίες καταβολής των βεβαιωμένων στην ΑΑΔΕ (δηλ. Δ.Ο.Υ. / Ελεγκτικά Κέντρα) οφειλών των φυσικών και νομικών προσώπων και οντοτήτων, με κύρια κατοικία ή έδρα ή εγκατάσταση στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, που λήγουν ή έληξαν από 27/9/2021 μέχρι και 28/3/2022. Έως την ίδια ημερομηνία και για τις ίδιες οφειλές και πρόσωπα, παρατείνονται και οι προθεσμίες καταβολής των δόσεων ρυθμίσεων/διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής βεβαιωμένων οφειλών.
- Αναστέλλεται μέχρι και την 28/3/2022 η πληρωμή των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών, κατά την 27/9/2021, των ανωτέρω προσώπων και οντοτήτων.

¹https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/TF_informal_consolidated_version_as_amended_28_january_2021_el.pdf.

II. Όσον αφορά στις δανειακές υποχρεώσεις, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών ανακοίνωσε στις 28/9/2021 ότι οι τράπεζες μέλη της θα σταθούν αρωγοί, με κάθε πρόσφορο τρόπο στις απώλειες που υπέστησαν καταναλωτές και επιχειρήσεις, από τις πρόσφατες σεισμικές δονήσεις στο Νομό Ηρακλείου, εντός της περιμέτρου, που θα καθορίσει η Ελληνική Κυβέρνηση. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να επικοινωνούν με την Τράπεζα συνεργασίας τους, με σκοπό να λάβουν κατά περίπτωση και ανάλογα με την ικανότητα αποπληρωμής τους (δηλ. εισοδήματα και περιουσία οφειλέτη, συνοφειλετών και εγγυητών):

- Βραχυχρόνια αναστολή πληρωμών
- Προσωρινή (διευκόλυνση) ρύθμιση οφειλών
- Βραχυχρόνια αναστολή κατασχέσεων, πλειστηριασμών και εξώσεων

Ήδη κατατέθηκε από την ΕΕΤ στον τραπεζικό λογαριασμό του Δήμου Μινώα Πεδιάδος ένα πρώτο χρηματικό ποσό, που προορίζεται ειδικά για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών των πληγέντων.

Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. 133455/26-10-2021 Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με θέμα «Χορήγηση αναστολής της διενέργειας κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας σε πληγέντες από τον σεισμό της 27ης Σεπτεμβρίου 2021, στους δήμους: α) Μινώα Πεδιάδας και β) Αχαρνών-Αστερουσίων της Περιφέρειας Κρήτης, στο πλαίσιο του άρθρου 53 του ν. 4797/2021 (Α' 66)», αποφασίσθηκαν τα εξής:

«1. Αναστέλλεται για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την 27η Σεπτεμβρίου 2021, ημερομηνία επέλευσης της φυσικής καταστροφής, η διενέργεια κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους, εξαιρουμένων των απαιτήσεων για διατροφή, σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και νομικές οντότητες, που έχουν αποδεδειγμένα πληγεί από τον σεισμό της 27ης Σεπτεμβρίου 2021 σε περιοχές της Κρήτης, όπως αυτές εξειδικεύονται στην παρ. 3.

2. Η αναστολή καταλαμβάνει, ιδίως, τη διενέργεια πλειστηριασμών, κατασχέσεων, αποβολών και προσωπικών κρατήσεων. Κατά το χρονικό διάστημα του πρώτου εδαφίου, αναστέλλονται οι προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων και βοηθημάτων που αφορούν σε εκκρεμείς διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης.

3. Δικαιούχοι της αναστολής της παρ. 1 είναι μόνον όσοι έχουν την κατοικία ή την επαγγελματική εγκατάσταση εντός των διοικητικών ορίων των εξής περιοχών: α) του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και β) του Δήμου Αχαρνών-Αστερουσίων της Περιφέρειας Κρήτης που επλήγησαν από τον σεισμό της 27ης Σεπτεμβρίου 2021, και εφόσον αυτή έχει υποστεί ζημιές, το οποίο προκύπτει από το δελτίο αυτοψίας πρωτοβάθμιου ελέγχου από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με το οποίο πιστοποιείται ότι το ακίνητο έχει χαρακτηριστεί ως μη κατοικήσιμο, ή δευτεροβάθμιου ελέγχου, με το οποίο πιστοποιείται ότι το ακίνητο έχει χαρακτηριστεί ως επικίνδυνο ή προσωρινά ακατάλληλο».

Σε κάθε περίπτωση, υπενθυμίζεται ότι, πέραν των ανωτέρω εκτάκτων μέτρων στήριξης εξαιτίας φυσικών καταστροφών, οι οφειλέτες έχουν τη δυνατότητα να διευθετήσουν τα χρέη τους, μέσω του νέου Νόμου 4738/2020 για τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2^{ης} ευκαιρίας, έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα υπερχρέωσης που αντιμετωπίζουν. Ειδικότερα:

I. ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΧΡΕΩΝ, ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΗ – 2^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ.

Η αντιμετώπιση της υπερχρέωσης αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους του Υπουργείου Οικονομικών. Για το σκοπό αυτό ψηφίστηκε ο Νόμος 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020) σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2^{ης} ευκαιρίας, ο οποίος:

- εναρμονίζει την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Οδηγία 1023/2019 περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 1132/2017 για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα.
- αποτελεί μόνιμο πλαίσιο και εργαλείο αντιμετώπισης του χρέους νοικοκυριών και επιχειρήσεων (δηλ. δεν έχει έκτακτο / προσωρινό χαρακτήρα και δεν έχει ημερομηνία λήξης).

- αντικαθιστά όλα τα υφιστάμενα επιμέρους έκτακτα / προσωρινά εργαλεία ρύθμισης οφειλών που υπήρχαν μέχρι σήμερα (υπερχρεωμένα νοικοκυριά, προστασία πρώτης κατοικίας, εξωδικαστικός μηχανισμός, πτωχευτικός κώδικας κλπ).
- διέπει συνολικά τη διευθέτηση του ιδιωτικού χρέους προς δημόσιο (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ κλπ), τράπεζες, διαχειριστές δανείων (funds, servicers) και λοιπούς ιδιώτες (π.χ. προμηθευτές, εργαζόμενους).
- Ο Νόμος αυτός τέθηκε σε ισχύ το 2021 ως εξής:
- από 1η Μαρτίου 2021 ισχύουν οι διατάξεις σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών (μέσω της διαδικασίας της εξυγίανσης) ή τη διαγραφή όλων των οφειλών (μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών – 2^{ης} ευκαιρίας) των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς και φυσικών προσώπων με επιχειρηματική δραστηριότητα, με περιουσία άνω των 350.000 ευρώ και κύκλο εργασιών άνω των 700.000 ευρώ.
- από 1^η Ιουνίου 2021 ισχύουν οι διατάξεις σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών (μέσω της διαδικασίας του εξωδικαστικού μηχανισμού) ή τη διαγραφή όλων των οφειλών (μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών – 2^{ης} ευκαιρίας) των φυσικών προσώπων – νοικοκυριών, καθώς και όλων των επιχειρήσεων.

Ειδικά, όσον αφορά τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, οι οφειλέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) μπορούν με μια ενιαία αίτηση να ρυθμίσουν συνολικά, χωρίς προσφυγή στο δικαστήριο, τις οφειλές τους:

- προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ / ΔΟΥ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ) σε έως 240 δόσεις
- προς τράπεζες και διαχειριστές δανείων σε έως 420 δόσεις.

Βασικό κομμάτι της ρύθμισης οφειλών αποτελεί και η μερική διαγραφή χρέους, αφού ο οφειλέτης που εντάσσεται στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών δύναται να λάβει διαγραφή χρέους:

→ προς το Δημόσιο έως 75% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 95% επί των προσαυξήσεων.
 → προς τις τράπεζες και διαχειριστές δανείων έως 80% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 100% επί των τόκων.

Ωστόσο, θα πρέπει να πληρούνται όλοι οι κανόνες και προϋποθέσεις, όπως καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι:

→ να έχει πραγματική οικονομική αδυναμία, τόσο ο οφειλέτης όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του
 → η εμπορική αξία της περιουσίας του οφειλέτη, των συνοφειλετών και των εγγυητών του να είναι μικρότερη του ύψους της οφειλής.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού παράγει μια αυτόματη ρύθμιση οφειλών, βάσει της αξίας της περιουσίας και του διαθέσιμου εισοδήματος, μετά την κάλυψη των εύλογων και ανελαστικών δαπανών, του οφειλέτη, των συνοφειλετών και εγγυητών του. Εφόσον ο οφειλέτης επιθυμεί, δύναται να προβεί και σε μια διαπραγμάτευση με τους ιδιώτες πιστωτές, αξιοποιώντας τις υπηρεσίες ενός πιστοποιημένου διαμεσολαβητή, με σκοπό τη δημιουργία μιας προσωποποιημένης πρότασης ρύθμισης οφειλών.

Επισημαίνεται ότι έχει ληφθεί ειδική νομική πρόνοια, ώστε μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού, να παρέχεται και η δυνατότητα ρύθμισης δανείων για τα οποία έχει παρασχεθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Μέσω της ρύθμισης των ανωτέρω οφειλών με ευνοϊκό και μακροπρόθεσμο τρόπο επιτυγχάνεται και η αναστολή των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών, καθώς και δεσμεύσεις και πλειστηριασμοί στην κινητή και ακίνητη περιουσία του οφειλέτη.

Επιπροσθέτως, χορηγείται για 5 έτη Κρατική επιδότηση της δόσης των δανείων με υποθήκη / προσημείωση στην 1^η κατοικία των ευάλωτων νοικοκυριών, ύψους έως 210 ευρώ μηνιαίως (ανάλογα με τη σύνθεση / μέλη του νοικοκυριού).

Παράλληλα, στο νέο μηχανισμό, έχουν ενσωματωθεί ειδικές δικλείδες ασφαλείας, ώστε να μην υπάρξει κατάχρηση ευνοϊκών ρυθμίσεων από στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Με τις ανωτέρω ευνοϊκές ρυθμίσεις οφειλών στηρίζονται αποτελεσματικά τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, ώστε να προστατεύσουν την περιουσία τους, τόσο την 1^η κατοικία όσο και την επαγγελματική στέγη αντίστοιχα.

Εάν κάποιος οφειλέτης αδυνατεί να εξυπηρετήσει μια μακροπρόθεσμη ρύθμιση οφειλών, τότε έχει τη δυνατότητα να προβεί σε πλήρη διαγραφή όλων των οφειλών, μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών, με σκοπό να λάβουν τη 2^η ευκαιρία. Σε αυτή την περίπτωση ρευστοποιείται η περιουσία του οφειλέτη, πλην της 1^{ης} κατοικίας των ευάλωτων νοικοκυριών, η οποία αποκτάται από έναν ιδιωτικό Φορέα, ο οποίος υποχρεούται να τη μισθώσει πίσω στον οφειλέτη για 12 έτη. Το Κράτος παρέχει μηνιαίο επίδομα στέγασης στα ευάλωτα νοικοκυριά, με σκοπό να στηρίξει την κάλυψη των υποχρεώσεων στέγασης και να αποφευχθούν οι εξώσεις. Επίσης, ο Φορέας υποχρεούται να πωλήσει την κατοικία στον πολίτη, εφόσον ανακάμψει οικονομικά, συνεπώς ο οφειλέτης δύναται να επαναποκτήσει την ιδιοκτησία της 1^{ης} κατοικίας του, εντός 12 ετών.

Συνεπώς οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν όλα τα χρέη τους και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς, μέσω της δυνατότητας ρύθμισης ή απαλλαγής από τις οφειλές τους, όπως προβλέπει ο νέος Νόμος.

II. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ.

Οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, δύνανται να προβαίνουν σε ρύθμιση των οφειλών τους, αξιοποιώντας τις διατάξεις του Νόμου 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών και Διαχειριστών Δανείων, όπως έχει αναθεωρηθεί και ισχύει, δυνάμει της Απόφασης 392/1/31.5.2021 της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ 2411/Β/2021). Περιλαμβάνει δανειολήπτες όλων των ειδών, όπως μισθωτοί, συνταξιούχοι, εργαζόμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενοι, μικρές επιχειρήσεις (π.χ. μικρέμποροι), εταίροι κλπ, με έσοδα / εισόδημα / κύκλο εργασιών έως 1 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση.

Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα μιας εξωδικαστικής διαδικασίας ρύθμισης οφειλών των δανειοληπτών απευθείας / διμερώς με την τράπεζα ή διαχειριστή δανείων. Η ρύθμιση αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με την αξία των περιουσιακών στοιχείων και την ικανότητα αποπληρωμής (δηλαδή τα εισοδήματα / έσοδα και τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης) του οφειλέτη και των συνοφειλετών και εγγυητών του.

Εφόσον οι οφειλέτες τηρούν το συμφωνημένο πλάνο ρύθμισης οφειλών, μπορούν να αποφύγουν μέτρα των πιστωτών εναντίον της περιουσίας τους και συνεπώς να προστατεύσουν την πρώτη κατοικία και την επαγγελματική τους στέγη.

III. ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ.

Λόγω των έκτακτων μέτρων αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας, το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικά πληγέντων από την πανδημία του κορωνοϊού, φυσικών και νομικών προσώπων, αντιμετώπιζε δυσκολίες στην εξόφληση των οφειλών του προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ). Στις εν λόγω οφειλές συμπεριλαμβάνονται τόσο παλαιές οφειλές (ρυθμισμένες ή μη), καθώς και νέες οφειλές που προκύπτουν.

A) ΟΦΕΙΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ (ΑΑΔΕ)

Στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19, με την απόφαση Α.1200/28.8.2020 του Υφυπουργού Οικονομικών, ανεστάλη – μεταξύ άλλων – μέχρι και τις 30/04/2021 και εν συνεχεία μέχρι τις 31.12.2021, η είσπραξη των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα Ελεγκτικά Κέντρα Οφειλών.

Εξάλλου, έχει ήδη ανακοινωθεί από το Υπουργείο Οικονομικών ότι οι οφειλές αυτές, που τελούν σε αναστολή έως τις 31.12.2021, μπορούν να ενταχθούν σε πρόγραμμα ρύθμισης τμηματικής καταβολής, το οποίο θα προβλέπει επιλογή μεταξύ 24 άτοκων δόσεων ή 48 δόσεων με εξαιρετικά χαμηλό επιτόκιο ύψους 2,5%. Η πρώτη δόση της ρύθμισης αυτής θα καταβάλλεται έως την 31η Ιανουαρίου 2022 και οι υπόλοιπες την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών.

Περαιτέρω, όσον αφορά στους οφειλότες, που είχαν ήδη ρυθμίσει τις οφειλές τους, πριν την έναρξη της πανδημίας και για τις δόσεις που προέκυψαν και δεν καταβλήθηκαν από το Μάρτιο έως τον Ιούνιο 2020, δόθηκε αναστολή πληρωμής έως τις 30 Απριλίου 2021. Οι δόσεις αυτές θα προστεθούν από το Μάιο του 2021 και μετά στο τέλος των δόσεων της αρχικής ρύθμισης.

Εξάλλου, ειδικότερα, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 293 του ν. 4738/2020 και της Α.1007/2021 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών οι οφειλότες του Δημοσίου δύνανται να ρυθμίσουν στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα Ελεγκτικά Κέντρα της ΑΑΔΕ σε έως και 120 δόσεις το σύνολο των, βεβαιωμένων, σύμφωνα με τον Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. 356/1974), οφειλών τους, που προέρχονται από επιχειρηματικά δάνεια και δάνεια φυσικών προσώπων, για τα οποία είχαν εκδοθεί έως και το έτος 2012 υπουργικές αποφάσεις παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εξουσιοδότηση του ν. 2332/1995 (Α' 181) ή παροχής της εγγύησης της εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ» ή της εταιρείας με την επωνυμία «Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων ΑΕ (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε.).

Για την υπαγωγή του οφειλέτη στην ως άνω ρύθμιση θα πρέπει επιπρόσθετα τα δάνεια αυτά να είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμα στα πιστωτικά ιδρύματα έως τις 7.10.2019, όπως αναγράφεται στο αίτημα κατάπτωσης των τραπεζών στις αρμόδιες Υπηρεσίες και να έχουν καταχωρισθεί στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης από τις 7.10.2019 μέχρι και την ημερομηνία αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση.

Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης υπαγωγής στην ως άνω ρύθμιση είναι οι εξής:

- α) Μέχρι την 4/5/2021, για οφειλές που έχουν βεβαιωθεί από 7.10.2019 μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
- β) Εντός 6 μηνών από τη βεβαίωσή τους, για οφειλές που θα βεβαιωθούν μετά την 29/4/2021.

Παράλληλα, όλοι οι οφειλότες του Δημοσίου έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν στις πάγιες ρυθμίσεις των 24 ή των 48 δόσεων, για όλες τις τρέχουσες αρρύθμιστες οφειλές τους προς το Ελληνικό Δημόσιο, δυνάμει του Ν. 4152/2013, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4646/2019 και ισχύει σήμερα. Στη ρύθμιση αυτή υπάγεται το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στις Δ.Ο.Υ./Ελεγκτικά Κέντρα, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, που κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης δεν έχουν τακτοποιηθεί κατά νόμιμο τρόπο με αναστολή πληρωμής από οποιαδήποτε αιτία, ή άλλη ρύθμιση τμηματικής καταβολής βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης, ή προσωρινής διαταγής.

Περαιτέρω, θεσμοθετήθηκε με το Ν. 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020) μια νέα ρύθμιση, η οποία αφορά σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που επλήγησαν οικονομικά από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 και δίνει τη δυνατότητα να εντάξουν σε αυτή όλες τις αρρύθμιστες οφειλές τους προς τη Φορολογική Διοίκηση, οι οποίες δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο Μαρτίου – Ιουνίου 2020, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

Εξάλλου, προβλέφθηκε πρόσφατα (Ν. 4821/2021) και η δυνατότητα να υπαχθεί το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στις Δ.Ο.Υ. και τα Ελεγκτικά Κέντρα που δεν τελούν σε καθεστώς άλλης ρύθμισης και έχουν βεβαιωθεί κατά το διάστημα από 1.3.2020 έως 31.7.2021, είτε σε 36 άτοκες δόσεις είτε σε 72 έντοκες με επιτόκιο 2,5%. Η αποπληρωμή των παγωμένων χρεών θα ξεκινήσει από τον Ιανουάριο του 2022, ενώ οι υπόχρεοι θα πρέπει να έχουν υποβάλει αίτηση (ηλεκτρονικά) για την υπαγωγή στο πρόγραμμα της ρύθμισης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 2021. Το ελάχιστο ποσό της κάθε μηνιαίας δόσης ανέρχεται σε 30 ευρώ για ποσά οφειλών μέχρι 1.000 ευρώ και σε 50 ευρώ για ποσά οφειλών άνω των 1.000 ευρώ.

Β) ΟΦΕΙΛΕΣ ΠΡΟΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Αντιστοίχως και για τις οφειλές έναντι των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης η προθεσμία καταβολής οφειλών από ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών, αυτοαπασχολούμενων και ελευθέρων επαγγελματιών είχε αρχικά παραταθεί μέχρι την 30ή Απριλίου 2021, στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19, σύμφωνα με το άρθρο 3 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), το άρθρο 23 της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), το άρθρο 8 της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 68), το άρθρο 25 της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και το άρθρο 55 της από 1.5.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 90).

Πλέον, η ως άνω προθεσμία καταβολής παρατάθηκε εκ νέου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021, δυνάμει του ν. 4778/2021 (άρθρο 44).

Η εν λόγω παράταση προθεσμίας καταβολής αφορά:

1) Προθεσμίες καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών περιόδων απασχόλησης Φεβρουαρίου, Μαρτίου, Απριλίου και Μαΐου 2020, καθώς και τυχόν δόσεων οφειλής από συμπληρωματική εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών προηγούμενων ετών, χωρίς τον υπολογισμό κατά το διάστημα αυτό τόκων και άλλων προσαυξήσεων λόγω εκπρόθεσμης καταβολής.

2) Προθεσμίες καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών περιόδων απασχόλησης Φεβρουαρίου, Μαρτίου και Απριλίου 2020 για επιχειρήσεις και εργοδότες, χωρίς τον υπολογισμό κατά το διάστημα αυτό τόκων και άλλων προσαυξήσεων λόγω εκπρόθεσμης καταβολής.

Οι ανωτέρω ασφαλιστικές οφειλές μετά τη λήξη της παράτασης της προθεσμίας καταβολής δύνανται δυνάμει του ανωτέρω α. 44 του Ν. 4778/2021 να υπαχθούν σε ρύθμιση τμηματικής καταβολής έως και σαράντα οκτώ (48) μηνιαίων δόσεων, με την επιφύλαξη του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης ποσού πενήντα (50) ευρώ.

Παράλληλα, όλοι οι οφειλέτες έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν στην «Πάγια ρύθμιση» των 12 δόσεων της υποπαραγράφου ΙΑ.1. της παρ. ΙΑ του ν. 4152/2013 (Α' 107), σύμφωνα με την οποία οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην του ΝΑΤ, δύνανται μετά από αίτηση των οφειλετών και εφόσον συντρέχει πραγματική αδυναμία για την καταβολή τους να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται σε δώδεκα (12) ισόποσες μηνιαίες δόσεις.

IV. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ «ΓΕΦΥΡΑ» ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΛΗΓΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ.

Το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικονομικές συνθήκες, που προέκυψαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 εξέτασε και προέβη σε πρωτοβουλίες και μέτρα που ήταν απαραίτητα για τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο της λήψης θετικών μέτρων για την προστασία όλων των ευάλωτων πολιτών.

A. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΓΕΦΥΡΑ 2» για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Το πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ 2» (Ν. 4790/2021) απευθυνόταν τόσο σε επιχειρήσεις που είχαν εξυπηρετούμενες οφειλές, όσο και σε επιχειρήσεις που δεν μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στις δανειακές τους υποχρεώσεις και επλήγησαν από την πανδημία.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος ήταν:

- Επιδότηση μηνιαίας δόσης επιχειρηματικών δανείων για 8 μήνες.
- Επιδότηση τόσο του κεφαλαίου όσο και των τόκων του δανείου.
- Επιβράβευση των συνεπών δανειοληπτών, με υψηλά ποσοστά επιδότησης, που φθάνουν μέχρι και το 90% της μηνιαίας δόσης.
- Επιδότηση δόσης μέχρι και το 80% για επιχειρήσεις που έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια προκειμένου να τα ρυθμίσουν και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς.

Η διαδικασία της αίτησης στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν απλή, γρήγορη και πλήρως ηλεκτρονική, χωρίς να απαιτούνται δικαιολογητικά, για οτιδήποτε υπάρχει διαθέσιμο σε βάσεις δεδομένων των δημόσιων και ιδιωτών πιστωτών.

Προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα και την παροχή Κρατικής επιδότησης ήταν η πλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας (δηλ. ότι η επιχείρηση είναι όντως κορωνόπληκτη σύμφωνα με

συγκεκριμένα κριτήρια, όπως ότι έχει υποστεί μείωση εσόδων άνω του 20%, η τήρηση εισοδηματικών και περιουσιακών ορίων κλπ), τα οποία είναι ανάλογα του μεγέθους της επιχείρησης.

Β. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ 1^{ης} ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΓΕΦΥΡΑ»

Την 1/8/2020 θεσμοθετήθηκε το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ» (Ν. 4714/2020, άρθρο 71 επ. «ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΓΙΑ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΙΟΥ COVID-19»), το οποίο αφορούσε στην επιδότηση δανείων με προσημείωση / υποθήκη στην 1^η κατοικία όσων επλήγησαν από τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι δικαιούχοι του προγράμματος μπορούσαν να υποβάλουν ηλεκτρονικά αίτηση έως τις 31/10/2020 μέσω μιας απλής και εύκολης διαδικασίας, χωρίς να απαιτείται η συνυποβολή οποιουδήποτε δικαιολογητικού, που ήταν διαθέσιμο σε ψηφιακές βάσεις δεδομένων. Οι πολίτες που υπέβαλαν εμπρόθεσμα αίτηση και πληρούσαν τις προϋποθέσεις του Νόμου, στο βαθμό που δεν απολάμβαναν αναστολή δόσεων εκμεταλλευόμενοι τις σχετικές διατάξεις, έλαβαν Κρατική επιδότηση. Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος ήταν:

- Επιδότηση μηνιαίας δόσης δανείων για 9 μήνες. Επίσης θεσπίστηκε η τρίμηνη παράταση του προγράμματος «ΓΕΦΥΡΑ», με σκοπό την περαιτέρω στήριξη των οφειλετών, οι οποίοι θα λάβουν συνολικά 12 μήνες επιδότησης.
- Επιδότηση τόσο του κεφαλαίου όσο και των τόκων του δανείου.
- Επιβράβευση των συνεπών δανειοληπτών, με υψηλά ποσοστά επιδότησης, που φθάνουν μέχρι και το 90% της μηνιαίας δόσης.
- Επιδότηση δόσης μέχρι και το 80% για νοικοκυριά που έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια προκειμένου να τα ρυθμίσουν και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς.

Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκε μια ευρεία κατηγορία προσώπων πληγέντων στο πεδίο της οικονομίας και συγκεκριμένα:

α) φυσικά πρόσωπα εργαζόμενοι σε κλάδους που επλήγησαν, άνεργοι που έλαβαν έκτακτη στήριξη, ελεύθεροι επαγγελματίες σε πληγέντες κλάδους,

β) φυσικά πρόσωπα με σημαντική μείωση του μηνιαίου μισθού τους,

γ) επαγγελματίες που παρουσίασαν μείωση της εμπορικής δραστηριότητάς τους (μειωμένος ΦΠΑ άνω του 20%, λαμβάνοντας υπόψη το 2^ο τρίμηνο 2020 σε σχέση με το 2^ο τρίμηνο του 2019),

δ) δικαιούχοι που έλαβαν ενίσχυση με τη μορφή της επιστρεπτέας προκαταβολής,

ε) φυσικά πρόσωπα που εντάχθηκαν στον μηχανισμό ενίσχυσης της απασχόλησης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ»,

στ) ιδιοκτήτες ακινήτων που έλαβαν μειωμένο ενοίκιο.

Οι προϋποθέσεις, δηλαδή τα κριτήρια επιλεξιμότητας των αιτούντων, διέφεραν ανάλογα με το χαρακτηρισμό του δανείου και την εξυπηρέτησή του ή μη και σχετίζονταν με την αξία της κύριας κατοικίας, το υπόλοιπο του δανείου, το οικογενειακό εισόδημα, τις καταθέσεις και τη συνολική ακίνητη περιουσία των δανειοληπτών.

Προκύπτει, επομένως, ότι το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες, με σκοπό την προστασία τόσο των οφειλετών που εντάχθηκαν στο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της κύριας κατοικίας τους όσο και λοιπών δανειοληπτών που έχουν περιέλθει σε δυσχέρεια αποπληρωμής των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Η ενίσχυση των δανειοληπτών, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, στην εξυπηρέτηση των δανείων τους, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συντέλεσε στην αποτροπή πλειστηριασμών σε βάρος τους.

V. ΠΡΟΫΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ – ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ – ΕΓΓΥΗΤΩΝ.

Πριν την έναρξη ισχύος του Ν. 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020), οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων των εγγυητών, μπορούσαν να προβούν σε ρύθμιση των οφειλών τους, αξιοποιώντας τα τότε ισχύοντα εργαλεία ρύθμισης. Στα εργαλεία αυτά περιλαμβάνονταν ο Νόμος 3869/2010 (αναθεωρημένος Νόμος ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 4745/2020), ο Νόμος 4605/2019 «Πρόγραμμα Επιδότησης Αποπληρωμής Στεγαστικών και Επιχειρηματικών Δανείων με Υποθήκη σε Κύρια Κατοικία» και ο Νόμος 4469/2017 για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων και Ελεύθερων Επαγγελματιών. Ειδικότερα:

- Με το **Νόμο 3869/2010** για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών παρασχέθηκε η δυνατότητα ρύθμισης οφειλών στα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα χωρίς εμπορική ιδιότητα και πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή στους άνεργους, τους συνταξιούχους, τους εργαζομένους-μισθωτούς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, τους καλλιτέχνες, τους ελεύθερους επαγγελματίες (π.χ. μηχανικούς, δικηγόρους, ιατρούς κλπ), καθώς και τους μικρεμπόρους, που ασκούν την δραστηριότητά τους χωρίς να έχουν οργανωμένη μονάδα παραγωγής και απασχολούμενο προσωπικό (δηλ. δεν διαθέτουν εμπορική ιδιότητα – πτωχευτική ικανότητα). Παράλληλα, στο πλαίσιο του νόμου αυτού, από το χρόνο κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, οι δανειολήπτες ελάμβαναν προστασία από κάθε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους και επομένως και της κύριας κατοικίας τους, ενώ επιπρόσθετα για τους μικρεμπόρους (που δεν διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα) προστατεύονταν και η επαγγελματική στέγη, μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης. Με το ν. 4714/2020 καθορίστηκε πλαίσιο επιτάχυνσης της εκδίκασης εκκρεμών υποθέσεων του ν. 3869/2010 σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α) ως προς την εύλογη διάρκεια της πολιτικής δίκης.

- Με το **Νόμο 4605/2019 (άρθρα 68-84)** τέθηκε σε εφαρμογή το Πρόγραμμα Επιδότησης Αποπληρωμής Στεγαστικών και Επιχειρηματικών Δανείων με Υποθήκη σε Κύρια Κατοικία που υλοποιείται δια μέσου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που τηρείται στην ιστοσελίδα της Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. οι πραγματικά οικονομικά αδύναμοι δανειολήπτες, με ή χωρίς πτωχευτική ικανότητα, άρα και οι έμποροι-επιχειρηματίες, υπό τις προϋποθέσεις του ως άνω νόμου, μπορούσαν να υποβάλουν ηλεκτρονική αίτηση ρύθμισης των δανείων του, με την οριστικοποίηση της οποίας αναστέλλονταν οι πλειστηριασμοί της κύριας κατοικίας τους. Οι επιλέξιμοι οφειλέτες – δικαιούχοι των ευεργετικών διατάξεων μπορούσαν να υποβάλουν αίτηση μέχρι τις 31 Ιουλίου 2020. Σημειώνεται ότι η διαδικασία του νόμου υλοποιήθηκε στην πράξη ηλεκτρονικά από ειδικό πληροφοριακό σύστημα, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η οποία παρείχε πολλούς αυτοματισμούς και διευκολύνσεις στους χρήστες προς το σκοπό επιτάχυνσης και απλοποίησης της όλης διαδικασίας (π.χ. πρόβλεψη για αυτόματη μεταφόρτωση των δικαιολογητικών από τις βάσεις δεδομένων της Φορολογικής Διοίκησης και των πιστωτικών ιδρυμάτων).

- Με το **Νόμο 4469/2017 για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών** για τις επιχειρήσεις, τους εμπόρους, τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες, τους κτηνοτρόφους που έχουν οργανωμένη μονάδα παραγωγής και απασχολούμενο προσωπικό (δηλ. διαθέτουν εμπορική ιδιότητα – πτωχευτική ικανότητα) και τους ομόρρυθμους εταίρους θεσπίστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα μια οργανωμένη και δομημένη εξωδικαστική διαδικασία, η οποία είχε ως στόχο, δια μέσου διμερούς ή πολυμερούς διαπραγμάτευσης με τους πιστωτές, τη συνολική και μακροπρόθεσμη ρύθμιση των χρεών τους. Ειδικά για τις επιχειρήσεις, υπήρχε η δυνατότητα να ρυθμισθούν όλα τα χρέη, τόσο έναντι ιδιωτών (δηλ. τραπεζικών ιδρυμάτων και λοιπών προμηθευτών), όσο και έναντι των θεσμικών πιστωτών του Δημοσίου (δηλ. της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ). Οι οφειλέτες των ως άνω επαγγελματικών κατηγοριών μπορούσαν να ρυθμίσουν τις οφειλές τους συναινετικά με τους πιστωτές τους (ή έστω με την πλειοψηφία αυτών, εάν οι οφειλέτες έχουν πτωχευτική ικανότητα) με την υποβολή αίτησης στην κατάλληλη ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΕΓΔΙΧ μέχρι τις 30 Απριλίου 2020. Με τον τρόπο αυτό μπορούσαν να αποφύγουν τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, συμπεριλαμβανομένης και της κύριας κατοικίας και της επαγγελματικής στέγης τους, εφόσον αποδείκνυαν ότι έχουν πραγματική οικονομική αδυναμία, αλλά διαθέτουν βιωσιμότητα και μπορούν να εξυπηρετήσουν ένα μακροχρόνιο πλάνο αποπληρωμής των χρεών τους.

VI. ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ:

Από το ως άνω θεσμικό και νομικό πλαίσιο προκύπτει ευχερώς ότι υπήρχε και πριν την έναρξη του νέου θεσμικού πλαισίου, στην υπηρεσία κάθε πολίτη με οικονομική αδυναμία, είτε οφειλέτη ή εγγυητή, ένα πλέγμα ρύθμισης οφειλών και προστασίας της κύριας κατοικίας. Εφόσον οι πολίτες και οι επιχειρήσεις υπήχθησαν στα ανωτέρω εργαλεία διαχείρισης των οφειλών τους και προστασίας της πρώτης κατοικίας τους, απετράπησαν συναφώς και οι επαπειλούμενοι πλειστηριασμοί. Επιπρόσθετα, το ως άνω τιθέμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο προσαρμόζεται διαρκώς στις ανάγκες και στις απρόοπτες μεταβολές συνθηκών.

Πρέπει να τονιστεί ότι σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αφερεγγυότητα και Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών) η ρύθμιση οφειλών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους του οφειλέτη, όπως η ικανότητα αποπληρωμής του (δηλ. τα εισοδήματα και οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης) και η πραγματική / εμπορική αξία της περιουσίας του. Επιπρόσθετα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι παράμετροι οικονομικού χαρακτήρα και για τους συνοφειλέτες και εγγυητές του οφειλέτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι βασική παράμετρο για τη διενέργεια ρύθμισης οφειλής αποτελεί η πραγματική οικονομική αδυναμία του οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του), που πρέπει να αποδεικνύεται με συγκεκριμένα τεκμήρια. Βάσει των ανωτέρω, **γίνεται κατανοητό ότι καθίσταται ανέφικτη η θέσπιση μιας «οριζόντιας» ρύθμισης οφειλών σε μια ομάδα οφειλετών βάσει άλλων χαρακτηριστικών (π.χ. ίδια γεωγραφική περιοχή ή που συνέβησαν τα ίδια συμβάντα ή που εκπονούν το ίδιο επάγγελμα ή που έχουν την ίδια ιδιότητα), τα οποία δεν λαμβάνουν υπόψη ταυτόχρονα την πραγματική οικονομική κατάσταση του κάθε οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του).** Για το σκοπό αυτό, όλοι οι εμπλεκόμενοι οφειλέτες (δηλ. πρωτοφειλέτες, συνοφειλέτες και εγγυητές), εφόσον έχουν οικονομική αδυναμία, θα πρέπει να προβούν ξεχωριστά ο καθένας τους στη διενέργεια της διαδικασίας ρύθμισης οφειλών, μέσω της οποίας θα πρέπει να αποδείξουν την οικονομική αδυναμία τους και να λάβουν την κατάλληλη ρύθμιση οφειλής που αντιστοιχεί στο επίπεδο αδυναμίας τους.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους με αίσθημα ευθύνης, ορθολογισμού και αλληλεγγύης μετέχει των κρίσιμων εξελίξεων και συμβάλλει με συνέπεια στο έργο του Υπουργείου Οικονομικών, αξιοποιώντας ιδίως την εμπειρία της στη λειτουργία των νομοθετικών εργαλείων ρύθμισης οφειλών, καταθέτοντας τη γνώση της για θεσμική ευελιξία και αντικειμενική αναγνώριση της οικονομικής αδυναμίας των πολιτών στο πλαίσιο των ρυθμίσεων οφειλών, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Γεν.Γραμ.Οικ.Πολιτικής
3. ΑΤΚΕ

